

YTTRANDE

2019-11-14 Ärendenr:
NV-06791-19

Justitiedepartementet
ju.remissvar@regeringskansliet.se

Yttrande över Promemoria om ändrade sammansättningsregler i mark- och miljödomstolarna samt Mark- och miljööverdomstolen
Ju2018/01264/DOM, Ju2019/01853/DOM

Sammanfattning

Naturvårdsverket tillstyrker det remitterade förslaget om ändrade sammansättningsregler i Mark- och miljööverdomstolen.

När det gäller det remitterade förslaget om ändrade sammansättningsregler i mark- och miljödomstolarna har Naturvårdsverket inte någon invändning mot författningsförslaget som sådant. Naturvårdsverket anser dock att det är av stor vikt att det i en kommande proposition och författningskommentar förtydligas i vilka fall det finns möjlighet att avgöra mål med endast en lagfaren domare samt att det framgår att möjligheten ska användas med återhållsamhet.

Naturvårdsverkets ställningstagande och skäl

Naturvårdsverket tillstyrker det remitterade förslaget om ändrade sammansättningsregler i Mark- och miljööverdomstolen. Naturvårdsverkets ställningstagande begränsar sig till de delar av utredningens betänkande som bedöms kunna få konsekvenser inom miljöområdet.

Naturvårdsverket anser att det är positivt om befintliga resurser kan utnyttjas mer effektivt. Naturvårdsverket anser att det behöver klargöras tydligare när mål kan avgöras av endast en lagfaren domare.

De mål och ärenden som handläggs i mark- och miljödomstol är tvärvetenskapliga och kräver inte bara juridisk kompetens. För att handläggningen ska få den genomlysning som krävs är naturvetenskaplig kompetens i de flesta fall nödvändig. Nacka tingsrätt har i sin skrivelse, bilaga 1 till promemorian, gett exempel på vissa mål som domstolen anser vara av sådan karaktär att de bör kunna avgöras av endast en lagfaren domare. Naturvårdsverket anser att för exemplet domar på medgivande är det viktigt att förtydliga att ett medgivande har olika rättslig verkan beroende på i vilken utsträckning målet är dispositivt (mål där förlikning är tillåten) eller inte. Det

bör förtydligas i en eventuell proposition att det är dispositiva mål som avses i mark- och miljödomstolens förslag. En mycket stor andel av de mål som mark- och miljödomstolarna avgör är indispositiva (mål där förlikning inte är tillåten). För dessa mål innebär inte ett medgivande av motpart att det saknas behov av teknisk kompetens, eftersom en talan inte kan bifallas endast p.g.a. ett medgivande.

Naturvårdsverket instämmer i att det inte bör ske någon förändring jämfört med vad som gäller idag av reglerna om rättens sammansättning i avgörande av tillståndsfrågor enligt miljöbalken. Som huvudregel bör särskilda ledamöter delta i avgörandet, men i vart fall alltid ett tekniskt råd.

När det gäller förslaget om att mål av enkel beskaffenhet får avgöras av endast en lagfaren domare anser Naturvårdsverket att lagstiftaren bör se till att bestämmelsen inte får alltför vid tillämpning. Vad gäller exemplet enklare strandskyddsmål ställer Naturvårdsverket sig frågande till vilka mål som i praktiken skulle vara av sådan karaktär att det är lämpligt att endast en lagfaren domare avgör dessa. I bedömningen av om dispens kan ges enligt 7 kap. miljöbalken ingår överväganden som inte är strikt juridiska. Även när det gäller åtgärder med anledning av klagomål på grannar eller motsvarande innehåller dessa regelmässigt bedömningar av vad som utgör en olägenhet samt om tillsynsmyndigheten vidtagit tillräckliga åtgärder. Naturvårdsverket anser att på samma sätt som för strandskyddsmål innebär även dessa måltyper i regel bedömningar som kräver annan sakkunskap än juridisk. Det bör av kommande proposition därför tydligt framgå att när det gäller mål som är av enkel beskaffenhet utifrån enbart en juridisk bedömning, medför inte detta nödvändigtvis att det saknas behov av teknisk kompetens. Vidare kan den tekniska kompetensen ofta behövas för att domstolen ska kunna fullgöra den utredningsskyldighet som den ansvarar för.

Mot denna bakgrund anser Naturvårdsverket att det är önskvärt att regeringen i en kommande proposition gör det tydligt vilket utrymme som finns för att avgöra mål med endast en lagfaren domare. Den motivering som finns i Nacka tingsrätts förslag behöver förtydligas och utvecklas i propositionstexten.

För att inte gå miste om den förväntade tidseffektiviseringen är det viktigt att det inte i högre grad kan komma att ifrågasättas om målets karaktär och svårighetsgrad har bedömts korrekt i mark- och miljödomstolarna. Detta skulle i sin tur kunna leda till fler överklaganden som främst tar sikte på rättens sammansättning. Enligt Naturvårdsverket är det av stor vikt att möjligheten att avgöra mål med endast en lagfaren domare används med återhållsamhet. Det finns annars även en risk för att rättssäkerheten inte bibehålls, om målens tekniska eller naturvetenskapliga aspekter förbises.

Beslut om detta yttrande har fattats av generaldirektören Björn Risinger.

Vid den slutliga handläggningen har i övrigt deltagit avdelningschefen Martin Eriksson, föredragande, enhetschefen Gunilla Sallhed, handläggarna Johana Axelsson, Caroline Appelberg och Torunn Hofset.

Detta beslut har fattats digitalt och saknar därför namnunderskrifter.

Björn Risinger

Martin Eriksson

Kopia till:
ju.dom@regeringskansliet.se
Miljödepartementet